

El matalàs

(ALDC, II, 267. El matalàs)

Es tracta d'un mot d'origen àrab (MATRAḤ) 'coixí gran, especialment el que posaven a terra per a asseure-s'hi', la primera forma del qual és *matalaf* (< **matlaf*) -llatinitzat en *almatraphio* (1149)-, mantingut avui en unes poques poblacions sudvalencianes, a Menorca i a l'Alguer; el canvi *r* > *l* s'explica pel timbre afí que aquests sons tenen en àrab (veg. àr. GANDUR > *gandul*). La poca freqüència de mots en *-f* final, així com la dificultat d'articulació del plural *matalafs*, justificaria: 1) el pas a *matalap*, estès per tot el

valencià i el tortosí, mentre que a la mateixa àrea el derivat sol ser *matalafer*, amb conservació de la *-f*; 2) el canvi en *matalàs*, propi del Principat, Mallorca i Menorca, amb un segment *-às* de notable freqüència.

A la Franja es troba el castellanisme *colxó* (o *colxon*), der. de *colcha* < fr. ant. *colche* 'llit', avui *couche*.

Són normatius *matalàs* (des del DG₁, 1932) i *matalaf* (des del DIEC₁, 1995).

